PRAKOVSKÉ noviny

Občasník občanov Prakoviec

Ročník IX číslo 4 december 2015 www.prakovce.sk ISSN 1337-5522

V tomto čísle nájdete:

Pán starosta, tak ako? 2
Z činmnosti komisií 3
Nákupné stredisko 3
Mesiac plný noviniek 4
Blahoželáme! 4
Krátke správy 5
Z obecnej kroniky 5
Spomienka 5
Svätý Ján sa usmieva 5
Roždestvo 2015 6
Projekt Vila Praktonis 6
Ján Aradi 7
SoŠ má novú učebňu 7
Zo života našich najmenších 8
Z brucha na brucho 9
Žiaci ZŠ sa naozaj nenudia 10
SHINING STARS 11
Ako sa máte, rodáci? 12
Spomienka na zašlé časy 12
Vianoce na začiatku 20. st. 13
Zlý začiatok, dobrý koniec 13
Volejbalisti súťažili a spomínali ... 14
A predsa nám to vyšlo 14
Záľuby Prakovčanov 15
Tento pečiem najradšej 16
Prakovské klapancie 16

Srdečne Vás pozývame na

VIANOČNÝ JARMOK

ktorý sa uskutoční
18. decembra 2015
v priestoroch
Obecného úradu
v Prakovciach

Všetkým čitateľom Prakovských novín prajeme

krásne a zmysluplné prežitie vianočných sviatkov a veselé napĺňanie životného plánu v novom roku 2016.

Uprostred jednej tmavej noci, pred mnohými rokmi spievali anjeli pastierom pieseň, ktorá objasňuje všetko: **„Sláva na výsostiach Bohu a na Zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“** Kto môže mať pokoj v sebe? Len človek, ktorý je dobrej vôle, ktorý nie je nenávistný, pomstychtivý, lakomý, pretože len človek. ktorý dobro dáva, môže aj dobro prijímať. Sviatky narodenia nášho Pána Ježiša Krista, sú pre každého kresťana pozvánkou hľadať pokoj a usilovať sa oň.

Čítajte na strane 6

Milí čitatelia!

Končí sa rok 2015, všetci sa už tešíme na Vianoce v pokoji a mieri (dúfam, že to tak bude), ale problémy sa nám ani teraz nevyhýbajú. My v redakčnej rade sme na jeden natrafili – je ním sťažnosť našej čitateľky na Spoločenskú rubriku. Uviedli sme tam medzi jubilantmi meno nášho občana, ktorý si to neželal. Tak vznikla diskusia, či máme právo uverejňovať verejne vek občanov. V tomto čísle ešte sme túto rubriku nechali v nezmenenom stave, ale intenzívne zisťujeme, či budeme môcť v tom aj naďalej pokračovať. Doteraz sme totiž mali skôr opačný problém – ak sme na niekoho nedopatrením zabudli alebo sme ho uverejnili až v ďalšom vydaní novín. Túto rubriku majú takmer všetky obecné noviny na Slovensku. Každý náš občan má aj takú možnosť: ak si nepraje, aby sme tento údaj uverejnili, nech to dopredu oznámi na obecnom úrade. My si všetko o uvádzaní veku jubilantov podrobne zistíme a o výsledku vás budeme informovať.
Prajem vám dobrú rodinnú predsviatočnú, sviatočnú i novoročnú pohodu.

Monika Kleknerová, šéfredaktorka

Oznam pre prispievateľov
Orientačné termíny uzávierok v roku 2016 sú: 17.2., 18.5., 24.8.,16.11.2016. K jednotlivým príspevkom posielajte maximálne 3 fotografie, ktoré chcete mať uverejnené. Pri nedodržaní termínu bude váš materiál uverejnený až v nasledujúcom čísle. O vhodnosti uverejnenia príspevku rozhoduje redakčná rada. Redakčná rada ďakuje za porozumenie a teší sa na spoluprácu.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Jubilanti

70 rokov
Gejza Horváth
Milan Kačír
Juliana Lešková
Štefan Schneider
Vladimír Slivenský

75 rokov
Lujza Bodnárová
Irena Hudáková
Viliam Petrovský
Stanislav Pindroch
Šimon Pindroch

80 rokov
Jozef Gaľa
Augustín Hojstrič
Božena Senčáková

85 rokov
Mária Križeková
Albert Ogurčák
Rozália Pindrochová

BLAHOŽELÁME !

Narodenia
Damián Bandy
Layla Horváthová
Karin Jurčáková
Ema Tarbajová

Úmrtia
Oskár Dávid 83 r.
Dezider Hudák 84 r.
Jozef Plachetka 59 r.
Dušan Leško 61 r.

Mgr. Jolana Pisková
referát evidencie obyvateľov a sociálnych vecí

Pán starosta, tak ako?

Končí sa nám prvý rok volebného obdobia a my sme si znova pre starostu obce pripravili niekoľko otázok o činnosti v našej obci.

V našich novinách sme písali o zámere sťahovať obecnú knižnicu. Prečo sa nesťahovala? Už nie sú problémy s priestorom v materskej škole?
Áno, mali sme takýto zámer, ale nenašli sa vyhovujúcejšie priestory na poskytovanie knižničných služieb a kolektívne akcie, pričom sme uvažovali o rôznych možnostiach. Každá bola zamietnutá z dôvodu potreby dostatku miesta pre knižnicu. Nedostatok priestorov v materskej škole plánujeme vyriešiť v blízkej budúcnosti nadstavbou súčasnej budovy materskej školy, teda knižnica zostane v súčasných vyhovujúcich priestoroch.

Aká je súčasná situácia, „neobjavili sa“ zdroje na obnovu Klubu kultúry?
Nové programovacie obdobie pre čerpanie zdrojov zo štrukturálnych fondov EU prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) bude obsahovať výzvu na rekonštrukciu objektov podobných nášmu Klubu kultúry. Komplexná rekonštrukcia z tohto zdroja však zrejme nebude možná, a preto obec plánuje uchádzať sa o podporu pre tento zámer aj z programu cezhraničnej spolupráce pre krajiny Slovenska a Maďarska. Pripravovaná výzva v budúcom roku by mala svojimi zdrojmi vhodne doplniť zámer rekonštrukcie nášho kultúrneho stánku. Na to, aby sme mohli čerpať z tohto programu finančné zdroje, obec vstupuje do cezhraničnej spolupráce s maďarskou obcou Hidasnémeti.

Blížia sa Vianoce, čoskoro aj naša obec bude skrášlená vianočnou výzdobou, ale... Nenašli by sa zdroje zakúpiť aspoň po jednej výzdobe aj v časti Čurinka a Za traťou? Aj tu bývajú občania Prakoviec.
Vieme o tom, ale Prakovce sú rozľahlá obec s okrajovými časťami. Samozrejme, v prvom rade dávame výzdobu do lokalít, kde sa združuje najviac obyvateľov, ale myslíme aj na ostatných. Ak sa nepodarí v tomto roku výzdobou pokryť aj tieto časti, budeme na to myslieť a snažiť sa tak urobiť už v budúcom roku.

Čo by ste chceli odkázať občanom našej obce v týchto, v kalendárnom roku posledných, novinách?
Rok 2015 sa chýli ku koncu a mne dovoľte pri tejto príležitosti poďakovať sa za aktívnu spoluprácu a tvorivé nápady v prvom rade poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií, zamestnancom obecného úradu, členom všetkých organizácií, školám, rímskokatolíckej a gréckokatolíckej farnosti a všetkým občanom Prakoviec.
V novom roku vám želám hlavne dobré zdravie, spokojnosť v rodine a veľa úspechov v práci i osobnom živote. Nech sú pre vás Vianoce sviatkami mieru a pokoja a v novom roku 2016 pokračujeme s elánom v práci v prospech našej obce.

Rozhovor so starostom sa uskutočnil 13. 11. 2015.

Monika Kleknerová

Z činnosti komisií

V stálej rubrike Z činnosti komisií vám predstavujeme jednotlivé komisie obecného zastupiteľstva zriadené na obdobie rokov 2014 – 2018. Aj dnes sme na to nezabudli a pokračujeme komisiou sociálnou a ochrany verejného poriadku (ďalej iba KSaOVP).

Predsedníčkou KSaOVP je PhDr. Alžbeta Rostášová, poslankyňa obecného zastupiteľstva. V 1. polroku 2015 komisia zasadala päťkrát (v termíne do uzávierky mala už ďalšie tri stretnutia) a vždy bola uznášania schopná. Komisia sa stretáva podľa schváleného plánu činnosti na rok 2015. Vo väčšine prípadov riešila sťažnosti občanov či upozornenia na porušovanie verejného poriadku, no taktiež pripravovala a pripomienkovala strategické dokumenty obce – Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb obce Prakovce (2015 – 2022) – schválený v júni 2015 a Program rozvoja obce Prakovce na roky 2015 – 2022, vyjadrovala stanoviská k rôznym žiadostiam, ktoré boli postúpené na rokovanie obecnému zastupiteľstvu.

Mgr. Viera Jančíková

NÁKUPNÉ STREDISKO je zrekonštruované

O predajni potravín v dolnej časti obce sme písali v čísle 1/ 2015. Odvtedy nám ale obchod opeknel, je lepšie zásobený, je tam teplo a zlepšil sa aj sortiment tovaru. Ako, prečo a kto investoval do tejto predajne a celej budovy nákupného strediska, nám napísal Ing. Jozef Pojdák, konateľ spoločnosti Praktos, s.r.o.

Jediným vlastníkom spoločnosti Praktos, s.r.o. Prakovce, ktorá prevádzkuje aj nákupné stredisko, je Obec Prakovce. Aby sa zachovala jediná ponuka predaja potravín aj v starej časti obce, Obec Prakovce sa rozhodla prevádzkovať túto predajňu aj napriek stratovému hospodáreniu. Budova nákupného strediska bola vybudovaná začiatkom 80. rokov a projektovaná ešte skôr, keď ceny energií boli iné ako dnes. A to bol jeden z dôvodov stratového hospodárenie v nákupnom stredisku. Znižovanie nákladov a šetrenie na vykurovaní bol aj hlavný dôvod na zmenu tvaru fasády zamurovaním veľkých presklených stien a ich nahradením úzkymi presklenými svetlíkmi pod stropom. Zároveň so zmenou tvaru čelnej fasády sme nahradili aj omietky a farebne ich zvýraznili. Súčasne sme vymenili vchodové dvere na predajni potravín a predajni mäsa – údenín a vymenili zastarané stropné svietidlá v oboch predajných priestoroch za moderné, úsporné LED svietidlá s nižšou energetickou nákladnosťou.

Druhým dôvodom rekonštrukcie bolo zvýšenie tržieb predajne potravín rozšírením ponúkaného tovaru a služieb a zatraktívnenie predajných priestorov. Podnikať v predaji potravín na trhu, ktorý sa v období posledných 10 – 15 rokov podstatne zmenil a pôsobí na ňom veľké množstvo domácich aj zahraničných obchodných reťazcov, je dosť náročné. V čase, keď sme sa rozhodovali pre rekonštrukciu nákupného strediska, nás oslovil veľkoobchod METRO Cash&Carry, s.r.o. Ivanka pri Dunaji na možnosť spolupráce a zapojili sme sa do ich programu podpory menších obchodov s názvom ,,Môj obchod". V minulosti sme oslovili niekoľko väčších obchodných reťazcov na možnosť prenájmu alebo spolupráce s naším obchodom potravín. Záujem buď neprejavili, alebo podmienky boli pre nás neakceptovateľné. Podmienky a záujem na spoluprácu bol tentoraz obojstranný, tak pri zmene vonkajšej fasády sme sa rozhodli zmeniť aj vnútorné priestory predajne, pričom s návrhom na nové usporiadanie nám pomáhali práve zamestnanci METRO.

Vo vnútorných priestoroch sme vymenili niektoré predajné regály, vhodné staršie regály sme natreli novou farbou, dokúpili sme nové regály, čím sa vytvoril ďalší rad regálov a zároveň sme podstatne rozšírili ponúkaný sortiment tovaru. Pre mrazený

tovar sme vymenili zastarané mrazničky za nové s presklenným vekom. Na chladený tovar sme zakúpili novú, väčšiu, modernú chladiacu vitrínu s presklenými posuvnými dverami šetriacu energiu. Okrem rozšírenia ponúkaného sortimentu tovaru sme rozšírili aj ponúkané služby. Vymenili sme pôvodný pokladničný pult za nový, zaviedli sme platobný terminál s možnosťou platby kartou, ale aj s funkciou ,,cash back" (t.z. terminál funguje aj ako bankomat), s možnosťou dobíjania kreditov na mobilných telefónoch. Vymenili sme nákupné košíky a dokúpili detské nákupné vozíky. Obnovili sme aj vnútorné omietky na časti schodiska a drevené madlá zábradlia schodiska. Rozšírili sme ochranu budovy pred prípadnými ,,nenechavcami" o vonkajší a vnútorný kamerový systém. Návrh a štúdiu na zmenu fasády pre nás urobili Ing. Arch. Igor Cziel a realizáciu vykonal Ľubomír Krempaský.

To boli hlavné práce a investície, ktoré sme zrealizovali na budove dodávateľsky. Pôvodne sme chceli vymeniť aj podhľadový strop za modernejší, sádrokartónový, ale vzhľadom na finančnú náročnosť takejto výmeny (bolo by nutné vymeniť o.i. aj všetky svietidlá) sme sa rozhodli vlastnými silami repasovať pôvodný strop natretím kvalitnou farbou a výmenou niektorých stropných kaziet. Okrem spomínaného natretia regálov a stropu novým náterom, sme s vlastnými pracovníkmi realizovali aj novú maľovku stien v oboch predajniach, sklade a schodisku budovy ako aj zábradlie. Zmenili sme mierne aj organizáciu predaja. Otváracie hodiny máme v pondelok až piatok od 6,30 hod. do 17,00 hod. nepretržite aj počas obeda a v sobotu od 6,30 hod. do 11,00 hod. Každé dva týždne máme akcie na vybrané druhy tovaru, o ktorých informujeme v obecnom rozhlase a prostredníctvom zasielaných letákov. Celkové náklady na rekonštrukciu budovy a predajní boli cca 27 tisíc Eur, pričom cca 17 tisíc Eur predstavovali náklady na technické zhodnotenie budovy, náklady na nákup zariadení a vybavenia do predajne potravín boli 8,5 tisíc Eur. Zbytok predstavovali ostatné režijné náklady a náklady na opravy. Osobitne chcem vyzdvihnúť, že všetky tieto práce boli zrealizované iba za 14-dňového prerušenia predaja na prelome mája a júna tohto roku a niektoré práce sme vykonávali už počas prevádzky predajne. Tým sa chcem aj dodatočne ospravedlniť našim zákazníkom za pochopenie a čiastočné nepohodlie pri nakupovaní v tomto období. Financovanie všetkých spomínaných prác bolo realizované z vlastných prostriedkov, bez cudzích zdrojov. V prípade dostatku finančných prostriedkov by sme chceli budúci rok pokračovať v rekonštrukcii, to znamená vymeniť povrch parkovacieho miesta pred budovou a nahradiť ho zámkovou dlažbou a tiež rekonštruovať zvyšnú časť priečelia a jednu bočnú stenu budovy.

Veríme, že sme touto rekonštrukciou do veľkej miery vypočuli volanie občanov po obnove predajných priestorov a naplnili očakávania našich zákazníkov zlepšením ponuky tovarov a služieb a s celým kolektívom pracovníkov spoločnosti Praktos, s.r.o. sa tešíme na návštevu každého zákazníka.

Ing. Jozef Pojdák
konateľ spoločnosti Praktos, s.r.o.

Mesiac plný noviniek

Tak, ako sa každým dňom menia ľudia, mení sa aj Harmónia. Iba o čosi rýchlejšie. Naberá nové skúsenosti, prispôsobuje sa potrebám rodín, prijíma odvážne výzvy a napĺňa svoje ciele. Je ako živý organizmus, ktorý sa neustále vyvíja, rastie.

Ako povedala riaditeľka materského centra **Ivana Chovanová**, Harmónia je ako dieťa, z ktorého sa postupne stáva dospelý človek, schopný a jedinečný. Jeho rodinou sú všetky deti, mamy, otcovia, babky a dedkovia i veľa ďalších ľudí, ktorí sa v nej cítia dobre a nezištne jej venujú svoj čas. Pre nich všetkých organizujú pracovníci Harmónie každý mesiac nové podujatia. V októbri to bola napríklad oslava Medzinárodného dňa materských centier spojená s divadelným predstavením.

Dobrodružstvá kocúra

V priestoroch materského centra sa prítomným divákom predstavili herci prešovského divadla Cililing s rozprávkou Kocúr v čižmách. „Vybrali sme Kocúra v čižmách, lebo veľa detí ho už pozná z počutej rozprávky. Tak sme sa rozhodli priniesť ju aj divadelne znázornenú, a hlavne je veľmi poučná," vraví Ivana Chovanová. Deti mali z tohto zážitku už na prvý pohľad radosť. Neustále sa usmievali, zapájali sa do deja a reagovali na každý pohyb hercov, na každé jedno gesto. Spokojní boli aj rodičia, ktorí takýmto spôsobom mohli obohatiť svojim ratolestiam všedný deň.

Nové zážitky a dobrodružstvá

Zábavu priniesla aj halloweenska noc. Z Harmónie sa stala ríša strašidielok od výmyslu sveta. Deti sa prezliekli za bosorky a čarodejníkov, čierne mačky alebo príšerky. Takto zamaskované sa spolu hrali, tancovali a vystrájali. „Halloween berieme ako zábavný karneval, nič pohanské, ako sa všade píše. Práve naopak, deti majú z masiek veľkú radosť, veľmi sa tešia," dodala Ivana Chovanová. Halloweensky večer bol spojený s už tradičným lampiónovým sprievodom. Deti, ich rodičia a pracovníci centra sa vo svetle lampiónov prešli ulicami Prakoviec. Po návrate do centra si malé strašidlá zasúťažili a po splnení všetkých úloh získali diplom aj sladkú odmenu.

DEVANKY V PRAHE

Stretnutie riaditeliek

V utorok 13. októbra sa v materskom centre Harmónia konalo regionálne stretnutie centier Košického kraja. Okrem riaditeľky Harmónie a zároveň regionálnej koordinátorky sa ho zúčastnili tri štatutárne zástupkyne centier v Košiciach a vedúca ekonomických a projektových záležitostí Únie materských centier. Počas schôdze sa venovali predovšetkým organizačným otázkam, ako sú záležitosti súvisiace s projektmi, grantmi či ochrannou známkou MC. Hovorilo sa tiež o projekte Rodina a práca, jeho priebehu aj ďalších dlhodobých záležitostiach. Riaditeľka Harmónie poukázala na podujatia, ktoré stihlo centrum počas svojej krátkej existencie zorganizovať. Spomenuté boli aj úspechy detského folklórneho súboru Devanka. Napriek tomu, že vznikol len pred niekoľkými mesiacmi, má za sebou vystúpenia v rôznych častiach Slovenska a nedávno navštívil aj Prahu.

Do Prahy s kultúrnym dedičstvom

Malé folkloristky sa zúčastnili podujatia Folklór bez hraníc, spájajúci ľudové tradície po oboch stranách rieky Moravy. V Prahe dievčatá natočili aj krátky spot, v ktorom „žabákovali pre zdravie". Pri príležitosti Týždňa proti rakovine bola totiž vyhlásená výzva spoločne preskákať celú zemeguľu v mene zdravia. Na to bolo potrebné nazbierať dohromady 80 miliónov žabacích skokov. Do výzvy Ligy proti rakovine sa svojou troškou zapojili aj členky DFS Devanka, čím sa pridali k stovkám ľudí po celom Slovensku.

Školička na každý deň

Projektom materského centra, ktorý určite stojí za zmienku, je aj Mini školička. Otvorená je denne v čase od 7:00 hod. do 18:00 hod. a navštevujú ju deti vo veku od 18 mesiacov do 4 rokov. Poskytuje pomoc mamičkám, ktoré chcú popri rodičovskej dovolenke pracovať. Deti sa počas dňa hrajú, rôznymi aktivitami rozvíjajú svoje schopnosti a trávia čas s kolektívom.

Patrícia Papcunová

BLAHOŽELÁME!

Jednou z najaktívnejších organizácií v našej obci je Jednota dôchodcov Slovenska (JDS). Bola založená 2. 6. 2000 a jej zakladajúcim členom (spolu s Fridrichom Svitekom) a predsedom je až doteraz Ján Matúško.

Okrem toho je Ján Matúško od roku 2006 aj predsedom OO JDS Gelnica a od roku 2012 predsedom KO JDS v Košiciach. Od roku 2012 je aj členom predsedníctva Ústredia JDS .

Pán Matúško okrem iného hovorí: „S dôchodcami Českej republiky spolupracujeme od roku 2008, kedy bola podpísaná dohoda o spolupráci.

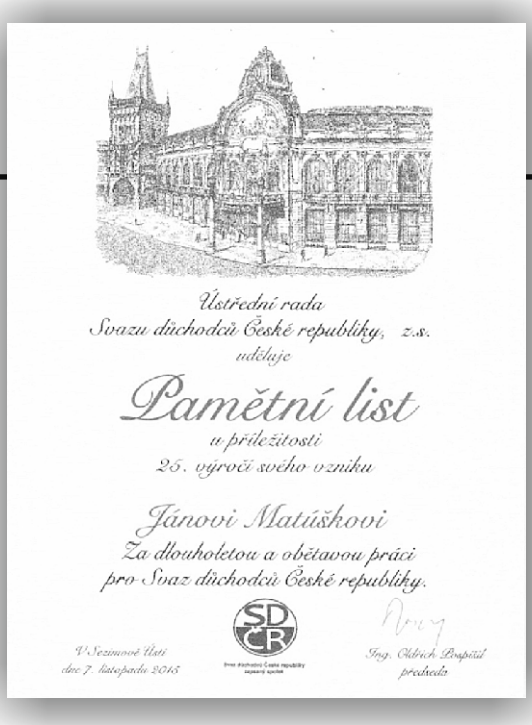

Ústřední rada
Svazu důchodců České republiky, z.s.
uděluje

Pamětní list
u příležitosti
25. výročí svého vzniku

Jánovi Matúškovi
Za dlouholetou a obětavou práci
pro Svaz důchodců České republiky.

V Seznamové Usti
dne 7. listopadu 2015

Ing. Oldřich Bospěšil
předseda

Dohodu podpisoval bývalý predseda ÚJDS RNDr. Kamil Vajnorský. Až dosiaľ nebola zmluva o spolupráci obnovená. Preto som inicioval a pripravil MEMORANDUM o spolupráci, ktoré bolo podpísané dňa 6.8.2015 v Betliari. Podpisom memoranda nastala nová éra cezhraničnej spolupráce dôchodcov."

Pri príležitosti 25. výročia vzniku českého zväzu dôchodcov bol Jánovi Matúškovi udelený Pamätný list s poďakovaním za dlhoročnú spoluprácu. Toto ocenenie dostali iba dvaja Slováci.

Blahoželáme a do ďalších rokov prajeme ešte hlavne veľa zdravia a elánu do ďalšej práce v prospech dôchodcov Slovenska.

Monika Kleknerová

Striebro vo vlasoch

**Človek je krásny podľa múdrosti, čo zračí sa mu v oku,
podľa vrások a bielych vlasov, podľa slov,
keď ponára sa v rozhovore s deťmi do rokov,
keď aj on bol mladý.**

Október je mesiacom úcty k starším a v našej obci sa stalo už milou tradíciou uctiť si našich spoluobčanov. Obec Prakovce v spolupráci so Súkromnou základnou umeleckou školou Prakovce a ZŠ s MŠ Prakovce pripravili program Striebro vo vlasoch – deň úcty k starším. Pozvaní jubilanti sa vo štvrtok 15.októbra 2015 stretli v jedálni ZŠ s MŠ, kde na nich čakalo príjemné posedenie pri melódiách v podaní Ľudovej hudby Prakovčan, pri piesňach Dievčenskej folklórnej speváckej skupiny Kloptaň. K jubilantom sa prihovorili i členovia Zboru pre občianske záležitosti Prakovce a taktiež starosta obce Mgr. Pavol Lukáš, ktorý prítomným jubilantom odovzdal kvet. A nezabudlo sa ani na klientov Zariadenia opatrovateľskej služby v Prakovciach, ktorých v dopoludňajších hodinách potešili slovom, tancom, spevom a sladkým darčekom deti materskej školy, samozrejme, nechýbali ani dojímavé slová starostu, koláčik či stisk ruky a bozk. V nejednom oku sa objavili slzičky šťastia, vďaky, dojatia... Na záver do rytmu zahrala a zaspievala aj Gizka Sakáčová, rod. Bencková a niektorí si zatancovali a zaspievali s ňou. Človek je krásny vtedy, keď ho ľudia majú radi a nezáleží pritom na veku.

Mgr. Viera Jančíková

Spomienka

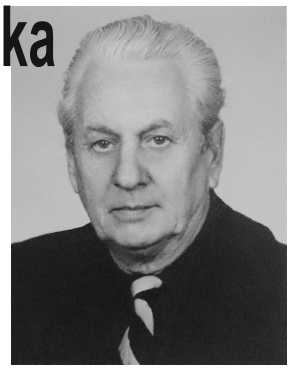

„Čas plyne, vzpomínky zůstávají...“
Dne 5. 11. 2015 uplynulo 20 let, co nás navždy opustil pan Ladislav Mišelnický. Za tichou vzpomínku děkují jménem celé rodiny vnoučata Radmila a Daniel.

Z OBECNEJ KRONIKY

1945 - IV. časť

V roku 70. výročia oslobodenia našej vlasti uverejňujeme poslednú časť z obecnej kroniky, dokumentujúcu ťažké časy roku 1945.

Aby naša mena bola čo najskôr ustálená, v zmysle nariadenia vlády za jednotku meny schválená Československá koruna: Kčs. Z tohto dôvodu v máji prevedené kolkovanie peňazí. Výmenu kolkovaných peňazí za nekolkované prevádzal MNV. Vymenila sa suma 500,- Kčs na osobu, ostatné zvyšné peniaze si každý uložil na viazaný účet, ktoré po určitých zrážkach budú uvoľnené. Koncom roku 1945 bol v obci 1 obchod Budúcnosť, 1 hostinec (Závodný hostinec), 1 mäsiar (Ján Puškár) – všetky tieto skoro po celý rok pre nedostatok tovaru zavreté. Iného živnostníka ani pekára, ani holiča, ani obuvníka, slovom žiadneho živnostníka nebolo.
V zmysle nariadenia novej Čsl. vlády v Košiciach, hneď na oslobodenom území boli prevedené mimoriadne odvody od 20. – do 35. roku, aby odvedení hneď činne sa mohli zúčastniť v boji za oslobodenie celej Čsl. republiky. U nás boli odvedení 60 vojaci, ktorí hneď narukovali, krom Pavela Sadvára, Jána Kašického a Andreja Mackovjaka, ktorí pre nepostradateľnosť v továrni boli vyreklamovaní.
Počet obyvateľov koncom roku: 724 osôb. Behom roku zomrelo 12 obyvateľov rodu mužského a 7 rodu ženského, vedno 19. Behom roku sa narodilo 8 rodu mužského a 11 rodu ženského, spolu 19.
Počasie behom celého roka bolo normálne. Všeobecná úroda však nebola dobrá, ba až slabšia. Zemiakov, hlavných to plodín tunajšej obce, urodilo sa málo. Že si ľudia odinakiaľ ťažko obstarávali potrebné, bola tá príčina, že na mnohých miestach polia ostali neobrobené, nik sa neopovážil na ne ísť, boli zamínované. Veľa nešťastí sa postávalo pri jarných orbách, pri pasení statku, atď. Odstraňovači mín nestačili od jari do jesene skoro na celom Východe všetky míny odstrániť. Z týchto príčin gazdovia majúc málo úrody, nepredávali. Keby neboli prišli pomocné dodávky z UNRA, hlad a bieda by bola neopísateľná. Koncom roku však dochádzali od UNRA konzervy, šatstvo, chovný a ťažný dobytok, traktory, autá a iné. Pomaly sa objavili aj prvé balíky z Ameriky, čo príbuzní svojim rodinám posielali. V tunajšom okrese bola prevedená akcia prídelu kráv na chov, taktiež prídel husí na chov, i pre našich občanov do tunajšej obce. Koncom roka v nádejach lepšieho zajtrajška občania očakávali, čo im rok 1946 donesie.

Monika Kleknerová, obecná kronikárka

Svätý Ján sa usmieva

O kaplnke Svätého Jána sme písali v č. 3 /2014 Prakovských novín pod titulom Opustený svätý Ján. Teraz je už situácia iná. Prostredie okolo kaplnky je vyčistené, zbavené krovín, oplotenie namaľované, opravené schodíky i samotná kaplnka.

Chceme touto cestou poďakovať kanonikovi rímskokatolíckej cirkvi v Prakovciach Jánovi Tarbajovi za osobné pričinenie o opravu s dotáciou obecného úradu. Práce vykonali šikovní majstri Michal Krajňák a Michal Lőrincz. Aj im ďakujeme za perfektne vykonanú prácu.

Milí Prakovčania, už je to teraz na nás všetkých, aby sa svätý Ján neprestal usmievať – zájdime si k nemu na prechádzku pokochať sa na historickom mieste našej obce. Ako pripomenutie starých čias uverejňujeme aj fotografiu kaplnky, ktorá stála na tomto mieste predtým.

Text a foto: Monika Kleknerová

Hľadaj pokoj, usiluj sa oň, a mnoho ľudí okolo teba ho nájde tiež

Azda každý jeden z nás vyriekol v duchu alebo i nahlas otázku: Kedy už budem mať konečne pokoj? Keď sa trochu zastavíme a pozrieme na seba alebo i ľudí či svet okolo nás, vnímame, že pokoj je veľmi vzácna a nedostatková hodnota. Trápime sa kvôli zamestnaniu, škole, zdraviu, vzťahom, chudobe alebo sme oberaní o pokoj ťažkosťami, ktoré zažíva náš starý kontinent. Poznám však i ľudí, ktorí síce nemajú dobrú prácu alebo sú chorí, no napriek tomu sú v živote spokojní... Čo sa za pokojom, resp. nepokojom len skrýva? Uprostred jednej tmavej noci, pred mnohými rokmi spievali anjeli pastierom pieseň, ktorá objasňuje všetko: „Sláva na výsostiach Bohu a na Zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“ Kto môže mať pokoj v sebe? Len človek, ktorý je dobrej vôle, ktorý nie je nenávistný, pomstychtivý, lakomý, pretože len človek. ktorý dobro dáva, môže aj dobro prijímať. Sviatky narodenia nášho Pána Ježiša Krista, sú pre každého kresťana pozvánkou hľadať pokoj a usilovať sa oň. Práve preto, naši dávni cirkevní otcovia štyridsať dní pred sviatkami narodenia Ježiša ustanovili pôst. Nie preto, aby sa človek len akosi vyhladoval, ale preto, aby bojoval sám so sebou, so svojím vnútrom. Práve tam, kdesi vo mne, sa rodí pokoj alebo nepokoj, ktorý nezávisí len od vonkajších okolností, ale predovšetkým od toho, čo nosím v srdci. Počas tohto pôstu má každý kresťan premáhať svoje vášne, hnev, každú nesesť či hriech, má konať dobro. Len tak sa môže dobre pripraviť na príchod Spasiteľa a prežiť pokojné sviatky. V dnešnej dobe sa práve o sviatkoch narodenia Pána hovorí ako o sviatkoch pokoja, ale keď sa skončia, končí aj zdanlivý pokoj a začína ten istý kolotoč povinností a problémov. To nie je správne. Sviatok narodenia Pána má byť novým začiatkom pokoja, nie bezproblémového života, ale života, v ktorom sa už nenechám ničím o drahocenný pokoj okrádať. Tak kedy už budem mať konečne pokoj? Vtedy, keď zanecháš zlo a obrátiš sa ku konaniu dobra, keď sa budeš usilovať o pokoj a šíriť ho okolo seba tak, ako to povedal jeden ruský svätec: „Hľadaj pokoj, usiluj sa oň a mnoho ľudí okolo teba ho nájde tiež.“

jer. Ján Čižmár

Projekt CHOTÁR VILLA PRAKTONIS

Spišské osvetové stredisko v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s Obcou Prakovce pripravilo projekt s názvom Chotár Villa Praktonis, v rámci ktorého sa herci Divadla teatrálnej skratky predstavili v divadelnom spracovaní historických výjavov z dejín Prakoviec pod názvom Svätá Ľudmila. Režisérom bol Peter Karpinský.

Jednou z pamätihodností obce Prakovce je kostol sv. Ľudmily. Patrocínium sv. Ľudmily je na Slovensku pomerne vzácne. Možno teda predpokladať, že kostol, ktorý vznikol v roku 1883, bol sv. Ľudmile zasvätený vďaka Ľudmile Lazanskej, manželke grófa Štefana Csákyho.

V inscenácii Svätá Ľudmila sa diváci zoznámili so zaujímavým a dramatickým životom prvej českej svätice – počínajúc jej krstom prijatým z rúk biskupa Metoda, pokračujúc životom vdovy a radkyne českých kniežat, až po jej starostlivosť o najvýznamnejšieho českého kráľa Václava. Život sv. Ľudmily sa skončil tragicky. Pravdepodobne z politických dôvodov ju kňažná Drahomíra, manželka jej zosnulého syna, nechala zavraždiť veľmi brutálnym spôsobom. Za svoj príkladný život však bola Ľudmila čoskoro blahorečená a vyhlásená za svätú.

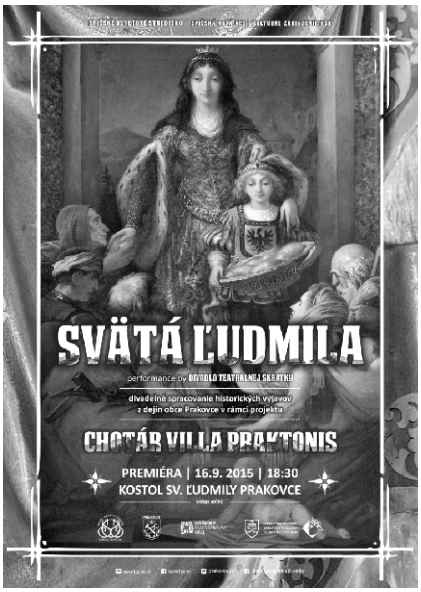

Projekt Svätá Ľudmila si 16. septembra 2015 v dopoludňajších hodinách pozreli žiaci II. stupňa základnej školy spolu so študentmi Strednej odbornej školy v Prakovciach. O 18:30 hod. boli priestory kostola sv. Ľudmily v Prakovciach otvorené pre širokú verejnosť. Tí, ktorí si v skratke pozreli príbeh sv. Ľudmily, určite neoľutovali.

Mgr. Viera Jančíková, foto: zdroj internet

Po stopách významných Prakovčanov

V našom občasníku veľmi radi uverejňujeme články našich čitateľov, ktorí sa v nich s nami delia o fakty z histórie obce. Jedným z takýchto prispievateľov je aj náš rodák Ing. Marián Baťalík. V článku píše o jednom z najväčších odborníkov v matalurgii železných kovov 19. storočia v Uhorsku.

Ján Aradi
(marec 1835 - 30.10.1927)

Narodil sa v 1835 v Arade (Rumunsko) rodičom

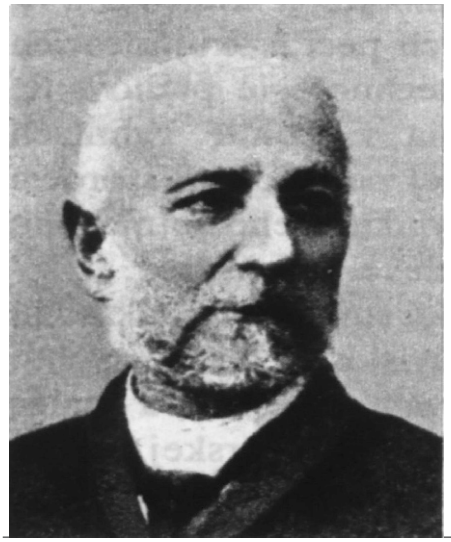

lekárovi Štefanovi Aradimu a Anne Hirschovej. Pri krste mu bolo udelené meno Johann Otto Géza Aradi. Po ukončení školy a pôsobení v Mariazelli a Eibiswalde v Rakúsku, v Hronci – Podbrezovej a v Nádasde v Maďarsku niekedy okolo roku 1869 prijíma pozvanie grófskej rodiny Csáky a prichádza do Prakoviec na funkciu vedúceho železiarne. Spolu so svojimi rodičmi a sestrou Máriou sa usadili v Prakovciach a bývali v dome č.3, ktorého polohu je v dnešnej dobe dosť ťažko zistiť. Po čase sa Mária vydala za zubného lekára Dominika Mathého z Jakloviec.

Dňa 19.11.1879 sa oženil s Jolanou Dobay, ktorá bola štvrtým a posledným dieťaťom Viliama Dobaya a Kornélie Ludmannovej z Dobšinej. Svadba sa konala v miestnom evanjelickom kostole, pretože Jolana bola evanjelického vierovyznania. V čase svadby bol už riaditeľom závodu v Prakovciach. Ženích mal 44 rokov a 8 mesiacov a nevesta 18 rokov a 6 mesiacov. Zo zmiešaného manželstva sa narodilo v Prakovciach 6 detí. Podľa vtedajších zvyklostí chlapci prijali vieru po otcovi, t.j. rímskokatolícku a dievčatá po mame evanjelickú. Spolu mali 6 detí: Štefan Viliam Ján Aradi (* 20.11.1880), Ján František Gejza Aradi (* 4.12.1881), Eleuthericus Eugenius (* 11.6.1883), Alžbeta Jolana Margita Aradi (* 16.11.1884), Eugen Ján Aradi (*17.2.1887) a Alžbeta Aradi (* 4.8.1892).

V roku 1884, 15. apríla umiera na starobu jeho otec Štefan vo veku 78 rokov a je pochovaný na miestnom cintoríne v Prakovciach. V roku 1886 ich postihla rodinná tragédia, kedy 4. marca zomrelo na záškrt ich štvrté dieťa Alžbeta a o 10 dní nato – 14. marca na angínu i ich druhé dieťa Ján. Obidve deti boli pochované na miestnom cintoríne v Prakovciach. Ako odborník sa venoval i publikačnej a prednáškovej činnosti v rámci akcií Košickej obchodnej a priemyselnej komory. 2. januára 1906 získal americký patent No. 809163 na demontovateľný dom.

Po predaji závodu viedenskej firme Rudolf Schmidt a spol. v roku 1907 odišiel Ján Aradi do dôchodku. Presťahoval sa do Budapešti, kde bol 17. januára 1918 vyznamenaný za svoje celoživotné dielo šľachtickým titulom. Svoje posledné roky prežil u svojho syna v Budapešti, kde ho 30.10.1927 zastihla smrť. Až do svojej smrti používal k svojmu menu predikát de Prakfalva.

Tak odišiel jeden velikán, ktorého práca zanechala nezmazateľnú stopu v dejinách miestneho závodu.

Ing. Marián Baťalík

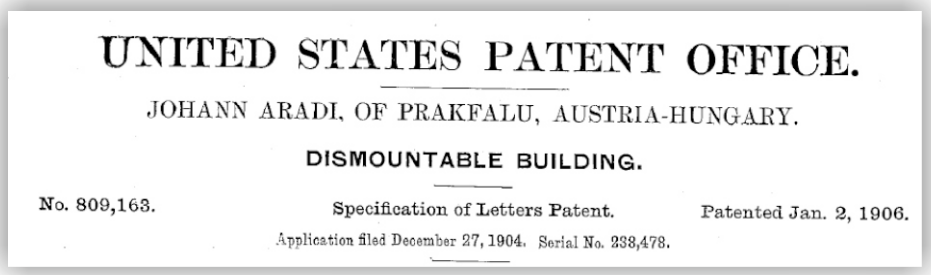

UNITED STATES PATENT OFFICE.

JOHANN ARADI, OF PRAKFALU, AUSTRIA-HUNGARY.

DISMOUNTABLE BUILDING.

No. 809,163. Specification of Letters Patent. Patented Jan. 2, 1906.

Application filed December 27, 1904. Serial No. 238,478.

Nová učebňa strojárstva v SOŠ Prakovce

Dňa 15. októbra 2015 sme v Strednej odbornej škole v Prakovciach slávnostne otvorili novú odbornú učebňu strojárstva so zameraním na grafické systémy (Autodesk Inventor Professional 2016) a CNC techniku (EMCO - Concept Turn 60 so systémom FANUC 3 1i).

Naša škola je vzdelávacou inštitúciou už viac ako 65 rokov, vždy sme sa orientovali najmä na prípravu žiakov regiónu Hnileckej doliny v strojárskych odboroch. V poslednom období sa v súvislosti s prípravou na duálne vzdelávanie množili požiadavky strojárskych výrobných organizácií na ďalšie skvalitnenie odbornej prípravy. Naša škola na tieto požiadavky reagovala skvalitnením školského vzdelávacieho programu i vybudovaním novej, modernej učebne strojárstva, kde budú mať žiaci na jednom mieste sústredenú modernú výpočtovú techniku s Windows 10, grafický systém Autodesk Inventor Professional 2016, programové vybavenie i samotný CNC sústruh.

Strojárske odbory zamerané na ovládanie a programovanie CNC strojov sú v dnešnej dobe jedny z najžiadanejších na trhu práce. Absolventi sa uplatnia v strojárenskom i automobilovom priemysle a budú pracovať s najmodernejšou technológiou súčasnosti. A aby sme boli schopní zabezpečiť kvalitnú výučbu tohto remesla, škola zakúpila najmodernejší obrábací CNC stroj spoločnosti EMCO - Concept Turn 60 s riadiacim systémom FANUC 3 1i, ktorý je momentálne špičkou na slovenskom trhu učebných pomôcok. Systém FANUC je ovládaný pomocou nastavovacej zobrazovacej jednotky, ktorá je pripojená k systému - Sústruh Fanuc 3.1i. Výnimočná séria strojov Fanuc ponúka výber z 15 pokročilých CNC/manuálnych sústruhov, ktorými možno vykonávať všetky typy vysoko presných obrábacích aplikácií. Všetky sústruhy série Fanuc sú schopné vyrábať detailné a zložité obrobky s najvyššou úrovňou presnosti a dokončovania povrchu obrobku. S ich pokročilým ovládacím systémom Fanuc sú ideálne pre produkciu malých až veľkých sérií s rýchlou opakovateľnosťou, excelentnou presnosťou a dokončovaním povrchu pri nízkych výrobných nákladoch. Štyria pedagogickí pracovníci, ktorí absolvovali kurz programovania, sa už zapojili do výchovno-vzdelávacieho procesu na teoretickom a praktickom vyučovaní. Súčasne začal pracovať krúžok, v ktorom chceme ďalej rozvíjať schopnosti a vedomosti žiakov v úzkej spolupráci s už tradičnými strojárenskými výrobnými organizáciami Prakon, Lemakor, Fermat a Potrubie.

Sme presvedčení, že moderne vybavená učebňa priláka v našom regióne záujemcov o učebný odbor nástrojár a pomôže pri skvalitnení našich absolventov, ktorí sa uplatnia na trhu práce.

Mgr. Eva Kubovčíková

Zo života našich najmenších

JESEŇ V MATERSKEJ ŠKOLE

Jeseň je nepochybne najfarebnejším ročným obdobím a ponúka množstvo priestoru na činnosti rôzneho druhu. Pretože tá tohtoročná sa veľmi dlho niesla v znamení babieho leta a dažďových dní bolo málo, deti v našej MŠ zažili veľa dní na školskom dvore a vychádzkach, ale i pri aktivitách, ktoré boli zaujímavé. Druhý október sa niesol v znamení jablka. Všetky deti sa stretli v triede, kde sa učiteľky Bc. Katarína Bohačová a Mgr. Ľubomíra Gattingerová prihovorili deťom piesňou, hovoreným slovom a krásnou prezentáciou o putovaní jablonky. Potom sme sa všetci vybrali na školský dvor, kde sa uskutočnil jablčkový beh, pri ktorom si deti zmerali svoje bežecké sily. Každý súťažiaci dostal čerstvé jablčko a spoločne sa všetky deti na pamiatku odfotografovali. Popoludní si domov odniesli maľovanku a dobrú náladu.

Na pozvanie zástupkyne pre MŠ Bc. Blanky Semanovej k nám 14. októbra 2015 zavítal vynikajúci hudobník, zberateľ ľudových piesní a spolupracovník RTVS Anton Budinský z Očovej. Deti sa tešili pri originálnych ukážkach hry na archaické hudobné nástroje, ktoré predvádzal. Zahral na fujare, píšťale, gajdách, drumbli, okaríne, citare, heligónke a mnohých ďalších. Deti si hru na nástrojoch užili a nesmierne sa im to páčilo. Zazneli známe piesne i tie, ktoré deti ešte nikdy nepočuli. Ujo Anton škôlkarom porozprával i veselé príhody zo života i z vystúpení, ktoré má za sebou. Spolu s našimi deťmi sa na vystúpenie prišli pozrieť i kamaráti z MŠ Smolník a MŠ Helcmanovce. Toto vystúpenie sa realizovalo v rámci Dňa materských škôl.

Október je i mesiacom úcty k starším a tak ako každý rok deti MŠ navštívili starších občanov našej obce v Zariadení opatrovateľskej služby. Deti svojimi piesňami, básňami i divadielkom vykúzlili úsmev na tvárach všetkých prítomných. Obyvateľov ZOS obdarovali škôlkari milým darčekom. Program s deťmi nacvičili učiteľky predškolákov.

Vychádzku predškolákov MŠ s prvákmi ZŠ sprevádzalo slnko a veľmi príjemné jesenné počasie. Kamaráti počas vychádzky mohli nielen pozorovať nádhernú jesennú prírodu, ale i porozprávať sa, zasmiať, povedať si, ako sa im v základnej i materskej škole darí. Deti si nazbierali farebné listy, z ktorých na lúke vytvorili malé umelecké dielka. Z prírodnín tvorili nielen deti na spomínanej vychádzke, ale i rodičia, súrodenci či starí rodičia v rámci výzvy „Jesenné variácie“, ktoré sa nesmierne vydarili a nielen vo vestibule našej MŠ, ale i vo fotogalérii MŠ je možné vidieť, čo všetko sa dá vytvoriť z jesenných darov zeme a iného prírodného materiálu. November bol trochu súťažný. V MŠ Helcmanovce sa pred pár dňami uskutočnilo okresné kolo v tangramiáde detí MŠ. Zostavovanie obrázkov podľa predlohy či správne zoraďovanie podľa farieb či tvarov si medzi množstvom detí z MŠ overil i náš Jakubko Ivančík. Stretnutie detí našej MŠ s policajtom sa uskutočnilo v polovici novembra a prezentáciu Doprava v kocke Kpt. Peter Lang z PZ SNV pripomenul všetko dôležité o správaní sa detí na ceste i mimo nej. Jeseň v Materskej škole v Prakovciach bola pestrá a farebná, ale čas neúprosne beží a pred nami je ten najkrajší čas v roku. Veríme, že ho strávime čo najlepšie a všetky deti zažijú ešte veľa príjemných a nezabudnuteľných zážitkov. Vo fotogalérii sa môžu deti i rodičia pozrieť, ako nám v našej MŠ doposiaľ bolo.

Mgr.Ivana Jankuvová

INOVÁCIE V MATERSKEJ ŠKOLE

Školský rok 2015/2016 je v plnom prúde a radi by sme vás informovali o zmenách v MŠ Prakovce. Na základe skúseností z predošlých rokov pristúpilo vedenie MŠ k viacerým zmenám v školskom poriadku. Pretože ide o pomerne zásadné informácie, rozhodli sme sa na ne upozorniť nielen na webovej stránke MŠ, ale i v Prakovských novinách. Rodičov detí našej MŠ chceme upozorniť najmä na zmenu príchodu detí do školského zariadenia. Zákonný zástupca privedie dieťa do materskej školy spravidla do 7.50 hod. a prevezme ho po 15.00 hod. V prípade dochádzky dieťaťa v inom čase, ak je to nutné, dohodne zákonný zástupca čas jeho príchodu a spôsob jeho stravovania tak, aby nenarušil činnosť ostatných detí. O 8.00 hod. nahlasujeme aktuálny počet detí v MŠ vedúcej jedálne ZŠ s MŠ. Ak príde dieťa do MŠ po ôsmej hodine, nie je možné ho do MŠ prijať. Počas ranného preberania detí prevzatie dieťaťa môže pedagogický zamestnanec odmietnuť, ak zistí, že zdravotný stav dieťaťa nie je vhodný na prijatie do materskej školy. O 8.00 hodine sa bude hlavný vchod materskej školy zamykať. Všetci, ktorí budú potrebovať vybaviť nejaké záležitosti so zástupkyňou MŠ Bc. Blankou Semanovou, budú zvoniť pri vchode do MŠ a vpustí ich poverená prevádzková pracovníčka. Materská škola sa pre rodičov otvorí až o 12.00 – 12.15, v čase, keď všetky deti budú naobedované a vo svojich triedach a neostávajú v MŠ popoludní. Po vyzdvihnutí rodičmi sa budova MŠ opäť zamkne a otvorí sa až po olovrante v danom dni. K uzamknutiu MŠ vedenie pristúpilo i kvôli krádežiam, ktoré sa stali počas prevádzky v minulosti, ale najnovšie i v tomto mesiaci. Nie je prípustné, aby sa nepovolané osoby bežne pohybovali po budove MŠ a mali prístup do jednotlivých tried a kabinetov k osobným veciam detí či zamestnancov MŠ. Ďalšou výraznou zmenou v školskom poriadku materskej školy je zákaz nosenia a konzumácie sladených nápojov (džúsov a malinoviek) a tiež rôznych sladkostí v rozličných formách (či už ako keksíky, koláčiky, sladké tyčinky a pod.). Tieto potraviny sú pre deti návykové a pri pravidelnom používaní negatívne ovplyvňujú ich správanie. Stravovanie v MŠ je zabezpečené podľa zákona, deti dostávajú stravu primeranú veku spôsobom, ktorý plne zohľadňuje ich potreby. Strava je pestrá, vyvážená a zdravá. Zmeny, ktoré sme v MŠ zaviedli majú prispieť k tomu, aby deti mali pravidelný denný režim, počas ktorého bude vyvážená nielen edukačná, ale i hrová a relaxačná časť jednotlivých aktivít, ktorých sa deti v MŠ zúčastňujú, a aby vyučovací proces v našej MŠ prebiehal bez rušivých vplyvov v čo najpokojnejšej atmosfére. Veríme, že v krátkom čase rodičia i rodinní príslušníci detí budú v plnej miere rešpektovať zmeny, ktoré sme tu spomenuli a spoločne sa budeme podieľať na tom, aby naše deti prežívali spokojné a veselé dni. Za ústretovosť a porozumenie ďakuje vedenie MŠ i ostatní zamestnanci.

Mgr.Ivana Jankuvová

Z BRUCHA NA BRUCHO

Aj tatko takto nosí Adamka

Je desať hodín večer, deti spia, kuchyňa čistá, bielizeň vyvešaná. A ja sa konečne dostávam k článku, ktorý som sľúbila napísať. Aj keď som po celom dni unavená, píšem ho s radosťou z toho, že možno pomôže niekoľkým mamičkám so starostlivosťou o deti.

Keď sa nám pred viac ako dva a pol rokom narodil náš Adamko, o dojčení, nosení a kontaktnom rodičovstve som nemala ani potuchy. O dojčení som vedela toľko, že dojčiť chcem. Mojím cieľom bolo 9 mesiacov až rok. Že môžem bábätko nosiť v šatke, o tom som v živote nepočula. A tak keď sme prišli domov z pôrodnice, Adamka som pekne každé tri hodinky zobudila, prebalila, nadojčila (ale len 20 minút, viac nesmie!) a zabalila do perinky a potom čakala, kedy zaspí. V noci som k nemu vstávala podľa toho ako sa budil on a aj vtedy som ho najprv prebalila, nadojčila a pol hodinu sa na neho pozerala, ako a či zaspáva. Tak to bolo aj 3 až 4-krát za noc. Náročné... Prvé týždne bolo všetko v poriadku, Adamko bol dobré bábätko, napil sa a spinkal. Ale ako rástol, bolo pre neho čoraz ťažšie zaspať len tak. Nasledovali dlhé hodiny plaču, hlavne cez deň. Nerozumela som mu. Veď mal čistú plienku, bol nadojčený, tak prečo nie je spokojný? Tak sme začali kočíkovať a veľa. Celé dni som s ním trávila vonku, kde spal. V daždi-nedaždi. Lenže aj kočík ho po čase omrzel. Aj tam sa začal po pol hodine budiť a plakať. Opäť som bola zúfalá a nešťastná a rozmýšľala som, kde stále robím chybu a čo je zle. Keď to začalo byť náročné aj v noci, najviac nadránom, tak som si ho začala, vždy keď nevedel zaspať, brávať do postele. A div sa svete, dieťa pri mne zaspalo. Tak sme začali spoločné spanie. Keďže spal pri mne, v noci sa nestihol zobudiť a prsník mal v ústach. A ja som spala ďalej tiež. Čiže nepoznáme prebdené a preplakané noci. Postupne ako som si začala vyhľadávať informácie o dojčení, začala som Adamkovi viac rozumieť. Mojou najväčšou chybou bolo, že som ho nedojčila na požiadanie, čiže vždy keď zaplakal alebo bol nervózny, mala som mu ponúknuť prsník. Lenže aj potom, keď som o tom vedela, bolo pre mňa ťažké "vybočiť" po niekoľkých mesiacoch zo zaužívaného režimu trojhodinového dojčenia. Cez ďalšie mamičky som sa postupne dostala aj k informáciám o nosení detí v šatkách. Tak sme si jednu kúpili aj my. Asi mesiac ležala v skrini, kým som sa odhodlala podľa videí na internete naviazať aj Adama. Prvý pokus zlyhal, Adam plakal. Na ďalší deň som to skúsila znova a vtedy som sa s ním začala prechádzať vonku. Adam zaspal. Na mne! Tak sme sa od toho dňa nosili aspoň dve - tri hodinky, hlavne doma. On vždy na mne zaspal a ja som si oddýchla. S Adamkom uplatňujem zásady vzťahovej výchovy dodnes. Dojčím ho na požiadanie, spí s nami - má posteľ prirazenú k tej našej (odsťahoval sa do vlastnej sám keď mal rok a pol) a kým som neotehotnela, nosila som ho. Teraz ho občas nosí tatko, ale iba keď si to žiada sám Adam. Keď som zistila, že budeme mať ďalšie bábätko, hneď som vedela, čo budem robiť inak. Adama som ani počas tehotenstva neprestala dojčiť. Mliečka rapídne ubúdalo, ale keďže okolo 18 mesiacov sa dojčenie ustanovuje, Adam sa neodstavil. Začal sa síce cez deň dojčiť menej a v noci sa prestal úplne, ale dojčil sa vždy, keď to potreboval a keď nevedel zvládnuť nejakú situáciu (bolesť, smútok, spánok a pod.). Môj pobyt v pôrodnici a odlúčenie zvládol na jednotku. Večer zaspal s tatkom aj bez prsníka. Po príchode domov som začala chlapcov dojčiť tandemovo. S týmto nám pomohla poradkyňa pri dojčení Lucka, ktorá nás po príchode domov navštívila, ukázala správnu polohu na dojčenie Andrejka a polohu na tandemové dojčenie. Aby som zvládala starostlivosť o dve deti a domácnosť, zadovážila som si novú pevnú šatku (prvá bola elastická a po čase stratila svoju funkciu). Andrejka som si každé ráno naviazala na seba a starala sa o Adamka. Takto sme spolu všetci traja navarili, nakúpili a prešli sa vonku. Andrejko trávil prvé dni na mne, spokojný, dojčil a dojčí sa na požiadanie. Naučila som sa, ako si ho naviazať v šatke tak, aby sa mohol nosiť a zároveň dojčiť. A robíme to tak dodnes, pretože ak by som si pri každom požiadaní mala sadnúť, šatku rozviazať a nechať ho na prsníku tak dlho, ako si to vyžaduje, našli by ste ma ešte o štvrtej poobede doma v pyžame, neučesanú a hladnú. Aj dnes, keď už má 5 mesiacov, je výlučne nosený. Kočiar stojí doma na chodbe. Ale teraz samozrejme nie je celý deň v šatke, časť dňa trávi s nami na našom "hracom" koberci, kde sa prevaľuje a plazí jedna radosť. Hoci je pre mňa každodenná starostlivosť o dve malé deti a domácnosť náročná, nosenie a dojčenie na požiadanie mi ju neskutočne uľahčuje. Veľakrát si Andrejka viažem do šatky s nevôľou, ale urobím to, pretože je pre mňa dôležité, aby boli všetky potreby mojich detí uspokojené. Preto som nosila aj Adama, a preto ho dojčím na požiadanie. Pre mňa ako pre mamu je nesmierne stresujúce počúvať, ako

moje deti plačú, a zvlášť keď ide o bábätko, ktoré vám nevie povedať, čo potrebuje. Chcete, aby to už prestalo a aby sa to neopakovalo.

Základom pre úspešné dojčenie je kontakt matky a bábätka koža na kožu bezprostredne po pôrode aspoň dve hodiny, najlepšie však je neprerušovať ho. Pri tomto kontakte sa dieťa samo priplazí k prsníku a prisaje. Čo je najdôležitejšie, v takejto chvíli sa prisaje správne. Mne takýto kontakt pri Adamovi nebol umožnený a pri Andrejovi asi na 5 minút. Nedokázala som o to bojovať, moja chyba. Keď mi na druhý deň ráno po pôrode priniesli Andreja na izbu, zdvihla som telefón, poradila sa s poradkyňou pri dojčení a celé dni v pôrodnici sme s Andrejkom trávili kontakt koža na kožu tak, že bol v mojej nočnej košeli, kde sa dojčil takmer nepretržite. Aj veľkú vizitu sme takto absolvovali. Nikto nemal nič proti.

Aj keď sú chvíle, keď doslova padám od únavy, som vďačná, že som sa dostala k informáciám o kontaktnom rodičovstve. Lepšie rozumiem svojim deťom, ich potreby sú uspokojené a verím, že z nich vyrastú sebavedomí a silní jedinci. Vďaka tomuto spôsobu výchovy som si už dvakrát dovolila ísť aj s deťmi na celodenný výlet autobusom. Minulý rok len s Adamkom a tento rok sme absolvovali výlet Dukla – Svidník – Bardejov aj s Andrejkom, ktorý mal čerstvé tri mesiace. Účastníci zájazdu ani poriadne nevedeli, že je s nimi aj také malé bábätko, ktoré si celý deň hovelo v šatke pri mne a bolo spokojné ako nikdy predtým. A ja som aspoň na jeden deň vypadla z každodenného stereotypu.

Tak ako mne pomohli a pomáhajú iné mamičky, aj ja rada pomôžem. Mamičky, neváhajte ma kontaktovať cez e-mail: stanka.kleknerova@gmail.com alebo facebook.

Mgr. Stanka Kleknerová

Žiaci ZŠ Prakovce sa naozaj nenudia

V školskej knižnici - centre vzdelávania

Tento, pre nás už tradičný deň, sme všetky základné informácie o 11. ročníku celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“, priblížili žiakom príhovorom cez školský rozhlas. Celé podujatie Hurá do knižnice! sa žiakom nesmierne páčilo, boli nadšení vystúpeniami spolužiakov, srdečne ocenili všetky výkony od najmenších až po najväčších a chodby vyzdobili projektmi o zvieratách, vesmíre, planéte Zem, o ľudovej tvorbe a folklóre na Slovensku, hradom Veľká Morava, čičmianskym maľovaným domom, vesmírnym modulom a filmovými kotúčmi. Všetky tieto veľké diela od našich žiakov nám majú pripomínať i počas nasledujúcich dní, že kniha je naším najvernejším priateľom a stále nám má čo povedať. Nuž, a zaiste, i my učitelia máme hrejivý pocit, že takéto dni v žiakoch zanechávajú pekné spomienky, pretože v dnešnom uponáhľanom svete priblížiť knihu deťom nie je ľahká práca. Takže tešme sa na ďalší ročník Medzinárodného dňa školských knižníc a hurá do knižníc každý, nie iba v tento jeden deň.

Teniska Deniska putovala Európou

22.9. 2015 naša škola sa opäť aktívne zapojila do projektu Európsky deň jazykov. Pre žiakov I. stupňa bol pripravený príbeh O Teniske Deniske, s ktorou precestovali celý svet. Starší žiaci vyhľadávali najväčšie zaujímavosti, ktoré sa nachádzajú v Európe a vytvorili dlhého hada, s ktorým potom precestovali po európskych krajinách. I takto prežitý deň nám dáva možnosť získať nové informácie o jazykoch, ktoré sa v našej škole učíme.

PaedDr. Jana Daňková

Prežili zaujímavé popoludnie

ZK IMA dňa 6. 11. 2015 pre deti prakovskej základnej školy zorganizovala plavecké popoludnie do Aquacity v Poprade. Deti si nielen zaplávali, ale cvičili vo vode v rytme hudby, pozreli si laserovú show a na pirátskej lodi sa premenili na smelých pirátov. Domov sa vrátili veselí a zdravo unavení.

Mgr. Jozef Daňko

AQUACITY POPRAD

Foto: Mgr. Jozef Daňko

KREATÍVNY SVET

Dňa 23. októbra deti 6. až 9. ročníka navštívili zábavné technické centrum SteelPark v Košiciach. Spoznali exponáty z oblasti hutníctva, geológie, fyziky či chémie, s ktorými sa aj zahrali. Tí starší sa zúčastnili aktivity v bádateľskom prírodovednom laboratóriu pod názvom Ako horí sviečka. Strávili príjemné piatkové popoludnie a odchádzali obohatení o nové poznatky.

Mgr. Lenka Andrašková

Shining Stars opäť víťazkami

Mažoretky Shining Stars zo Súkromnej základnej umeleckej školy v Prakovciach opäť zabojovali a predviedli sa na Majstrovstvách Európy v mažoretkovom športe. Ani na tejto súťaži ich šťastie neopustilo a vytancovali si majstrovské tituly.

Po kvalifikácii na Majstrovstvách Slovenska, ktoré sa konali v júni tohto roku v Sabinove, získali naše hviezdičky nomináciu na Majstrovstvá Európy hneď v dvoch kategóriách. Minuloročný titul si opäť šli obhájiť dievčatá z kategórie kadetiek vo veku od 8 do 11 rokov. Túto veľkú formáciu tvorilo 22 dievčat s farebným kostýmom a dresom zdobeným populárnou zebrou z filmu Madagaskar. Dievčatá sa popasovali so silnou konkurenciou ôsmich súťažných tímov a opäť sa stali majsterkami Európy.

Dievčatá z kategórie junioriek vo veku od 11 do 14 rokov bojovali v ešte väčšej konkurencii, kde súťažilo 12 tímov. Námetom tejto choreografie bol rock, kde dievčatá sprevádzala známa pesnička I love rock and roll. Ani silná konkurencia dievčatá nezlomila a vytancovali si titul 2. vicemajstra Európy.

Po krátkej pauze, oslave titulov a načerpaní novej energie dievčatá opäť začali svedomito trénovať a pripravovať sa na posledné súťaže tejto sezóny.

Prvou bola októbrová súťaž v Púchove pod názvom Memoriál Janky Jakubíkovej. Tejto súťaže sa zúčastnili dievčatá všetkých vekových kategórií – deti, kadetky, juniorky. Ozdobou a fanklubom nášho súboru bola kategória mamičiek, ktoré si tiež vyskúšali postaviť sa pred porotu a zatancovať si. Popri silnej konkurencii v malých aj veľkých formáciách si hviezdičky vytancovali takého umiestnenie:

- ✶ Sólo baton deti (Nella Výrosteková) – 3. miesto
- ✶Sólo pom-pom deti (Nina Gregová) – 2. miesto
- ✶Sólo baton kadet (Sarah Jägerová) – 3. miesto
- ✶Trio pom-pom (Lea Gregová, Michaela Lanyiová, Laura Rumanská) – 3. miesto
- ✶Veľká formácia mix kadet – 1. miesto
- ✶Veľká formácia mix junior – 3. miesto
- ✶Happy moms – 2. miesto

Poslednou súťažou tejto sezóny bola novembrová súťaž v Sabinove pod názvom **Sabinovská palička.** Opäť sme súťažili v kategórii malých aj veľkých formácií baton, pom-pom, mix a priniesli si takéto umiestenie:

- ✶Sólo baton deti (Nella Výrosteková) – 1. miesto
- ✶Sólo pom-pom deti (Nina Gregová) – 1. miesto
- ✶Trio pom-pom kadet (Lea Gregová, Michaela Lanyiová, Laura Rumanská) – 2. miesto
- ✶Mini mix kadet (Nella Výrosteková, Nina Gregová, Tamara Gladišová, Adriana Pisková) – 1. miesto
- ✶Veľká formácia mix kadet – 1. miesto
- ✶Veľká formácia mix junior – 2. miesto
- ✶Happy moms – 3. miesto

Mini mix kadet

Touto súťažou dievčatá ukončili tohtoročnú súťažnú sezónu, ktorá bola veľmi úspešná vďaka šikovným a cieľavedomým dievčatám, podpore rodičom a školy.

Lenka Šoldrová, trénerka mažoretiek

SPOMIENKA na zašlé časy

Keďže kaplnke venujeme pozornosť v inom článku našich novín, ako doplnok prikladáme možno jej najstaršiu fotografiu. Takto vyzerala ešte pred 2. svetovou vojnou. Túto unikátnu fotografiu opatrovala rodina Olexákova z Košíc. Je viac než isté, že autorom fotografie je známy gelnický fotograf a dokumentarista Artur Antony, ktorý mal k spomínanej rodine blízky vzťah.

Mgr. Jana Matzová

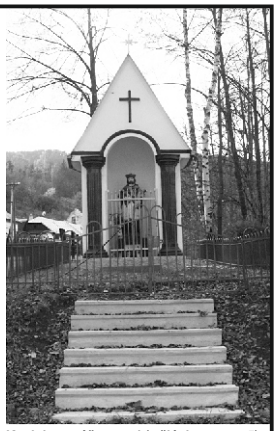

Kaplnka v súčasnosti (z článku na str. 5)

AKO SA MÁTE, RODÁCI?

Ľudovít Štúr by bol na nich hrdý

V tomto roku sme si v súvislostí s okrúhlym výročím narodenia Ľudovíta Štúra, o niečo viac ako inokedy, pripomínali náš slovenský jazyk, ktorý je nielen ľubozvučný, ale je aj bohatý. Má pestrú paletu nárečových odtieňov. Viac nám o tom môže prezradiť naša rodáčka *PhDr. Mária Sabolová rodená Kleknerová,* ktorá svoju mladosť strávila v tesnej blízkosti rieky Hnilec, v rodnom dome v Prakovciach.

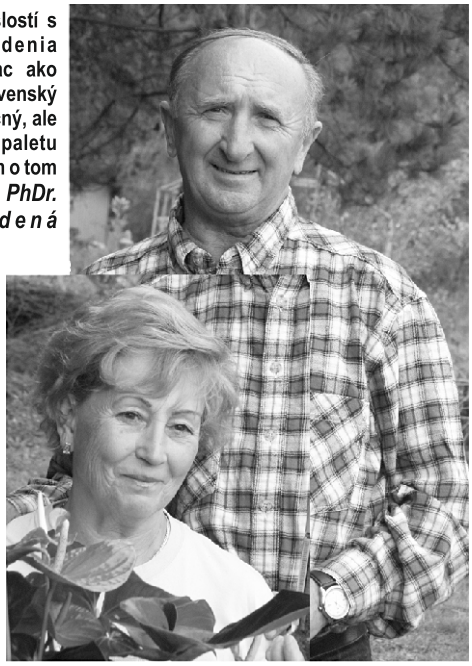

Šťastné a veselé detstvo prežila po boku svojich ôsmych súrodencov, s ktorými postvárali dostatok huncútstiev, aby bolo na čo spomínať. Dodnes sa radi stretávajú v rodnom dome. Jej spomienky často zablúdia do čias strávených v prakovskej škole, ktorá sídlila v starom kine na začiatku Prakoviec. Riaditeľom bol Július Loja a učiteľkou jeho manželka Gabriela Lojová. Deti sa museli pred začatím vyučovania modliť. Kým to všetci poriadne zvládli, prišla zmena režimu. Detské duše to vnímali ako novú povinnosť, naučiť sa Pieseň práce, ktorou začínali vyučovanie v novej dobe. Obľúbeným učiteľom bol bývalý partizán Ján Čollák. Býval na vyšnej kolónii a počas prestávky sa zvyčajne išiel najesť domov. Keďže kríval, trvalo mu to dosť dlho. Pre decká to malo jednu výhodu. Rovnako dlho trvala aj prestávka vo vyučovaní, proti čomu vôbec neprotestovali. Milá spomienka patrí učiteľke Márii Pindrochovej. Malá dievčinka - Maňa, ako Máriu Sabolovú jej blízki volajú dodnes, obdivovala krásnu výslovnosť pani učiteľky. Možno práve toto bola prvá nepriama motivácia študovať slovenský jazyk.

Svoj osud stretla na vysokej škole

Po absolvovaní gymnázia nastúpila na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, na katedru slovenského jazyka, kde popri slovenčine študovala aj ruštinu. Hneď v prvom ročníku sa spoznala so svojím budúcim manželom Jánom Sabolom, v tom čase študentom rovnakej fakulty. Zameriaval sa na slovenský jazyk a španielčinu. Skúška pevnosti vzťahu prišla po troch rokoch. Prvého apríla si Maňa vymyslela žartík. Zdôverila sa svojmu milému, že ju vybrali študovať do zahraničia. Nebolo pre neho ľahké zmieriť sa s novou situáciou. Po niekoľkých hodinách trápenia sa priznala, že to bol žart. Osudu sa tento žartík zapáčil. Hneď na druhý deň usilovnej študentke profesori oznámili, že bola vybratá na ročné štúdium do Leningradu. Univerzita vyslala svojho študenta na toto štúdium prvýkrát. V Leningrade to spôsobilo trochu problém so zaradením. Napokon sa tam zišli štyri dievčatá z univerzít z rôznych miest Československa a zaradili ich medzi stážistky, aj napriek tomu, že boli študentkami štvrtého ročníka. Dievčatá tým získali viac slobody, a tak sa mohli venovať aj svojim koníčkom. Spolu so študentmi iných zameraní založili slovenský ľudový súbor. Rok prešiel rýchlo, bohatšia o nové poznania, skúsenosti a zážitky sa vrátila domov. Krátko po návrate z Leningradu, v roku 1966 sprevádzala a robila prekladateľku partizánskemu veliteľovi A.M. Sadilenkovi pri jeho prvej návšteve Prakoviec. Touto zmienkou dávame na pravú mieru mylnú informáciu v knihe Prakovce svedectvo času na str. 55, kde sa spomína jeho ďalšia návšteva Prakoviec, ale priradená fotografia je z roku 1966. Leningrad bol pre našu rodáčku zaujímavou kapitolou jej života. Osud mal pre ňu pripravenú ďalšiu dôležitú úlohu.

Štúdiu nárečí sa venovali celé desaťročia

Niektorí profesori univerzity, na ktorej obaja študovali boli zároveň pracovníci Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave, takže Mária Kleknerová a Ján Sabol dostali ponuku na spoluprácu, a tak okúsili činnosť, ktorá sa napokon stala ich celoživotnou záľubou. Pre nárečové oddelenie jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra realizovali výskum nárečí na Slovensku. Jankovou špecialitou bolo šarišské nárečie a Marienka skúmala spišské. Navštevovali dedinky východného Slovenska. Každý zvlášť alebo spoločne, aby im bolo veselšie. Všade, kde prišli, sa zoznámili so staršími obyvateľmi. Milým slovom si získali ich dôveru a zakrátko im starenky a starčekovia radi porozprávali svoje životné príbehy v rodnom nárečí. Všetko zaznamenával ich pomocník kotúčový magnetofón Sonet duo, ktorý je dnes uložený doma na čestnom mieste. Záznamy poctivo prepisovali na papier. Z jednej nahrávky vznikol 30 - 50 stranový materiál. V tejto činnosti pokračovali aj ako manželia. Večer, keď deti zaspali, započúvali sa do nahrávok a poctivo ich prenášali na papier, slovíčko po slovíčku. Pre Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV v Bratislave za 25 rokov nahrali a foneticky prepísali tisícky a tisícky strán z dedín celého Šariša a časti Spiša. Materiály boli podkladom pre vznik publikácie Slovník slovenských nárečí. Ich poznatok je, že skoro každá dedina bola odlišná, mala svoje špecifické zvláštnosti. Popri tejto činnosti vychovali s láskou štyri deti a obaja až do dôchodku učili na Gymnáziu v Lipanoch. Mária z toho osem rokov vo funkcii riaditeľky.

Ako je to s nárečím v našej obci?

Prakovské nárečie patrí k spišským nárečiam, ale má svoje zvláštnosti a odlišnosti v porovnaní s inými spišskými nárečiami, napr. so žakarovským či jaklovským alebo folkmarským. Slovná zásoba má veľa slov s pôvodom v nemčine, ovplyvnila to nemecká kolonizácia. Naši predkovia používali slová: bigľajz, firhangi, šifoner, šlajer, fiľfas, ferlobung, štafirung, gerok, štikeraj, halpšuhi..., a najmä slová v baníctve, pri spracovaní železnej rudy a v remeslách: giser, giseraj, kirfirer, foršner, tigeľ a iné. Je zaujímavé, že starí Prakovčania v slovesách v minulom čase koncovku -li vyslovovali tvrdo: mali, buli, hodzili, varili... V prakovskom nárečí zvratná častica je se: boji se, bali zme se. Inde sa používa še alebo śe. Prakovčania akoby nevedeli vysloviť ch. Hovorili orehi, vareha, hľip, hľeba, hlop, hlapec, bul som hori. Raritou je tiež zámeno čo. V spišských a šarišských nárečiach sa zámeno čo používa ako co. V staroprakovskom nárečí to bolo stále čo: Čo tu robiš? Taktiež podstatné mená ženského rodu mali koncovku -i: brušňici, kidľi, štrimfľi, pantofľi, fusekľi, na rozdiel od brušňice, kidľe.... Rozprávač Michal Pindroch nám v roku 1972 potvrdil, že Prakovčanov volali Hamorčaňe, a pretože nosili pantofle, tak „ešči aj Pantofľare".

Našej rodáčke PhDr. Márii Sabolovej ďakujeme za rozhovor a za vzácne materiály o našom nárečí, z ktorého budeme čerpať aj v budúcich číslach našich novín. Obom manželom blahoželáme ku krásnemu okrúhlemu životnému jubileu a celej rodine prajeme veľa zdravia a spokojnosti.

Mgr. Jana Matzová

Vianoce u nás na začiatku dvadsiateho storočia

(K článku na strane 12)

Ukážka z archívu rodiny Sabolovej:

Jezulaň zme mali. Medovňiki zme pekli, figi, svatojaňski hľip bul ftedi. Japka buli. Medovňiki se pekli aj tidzeň predtim. A to tak pahnul ten stromik. Teras tag ňepahňe, jag dakedi. Ja ňeznam, ale to bars pahlo. Orehi zme zlacili. Salonki, no i kolekcija bula dajaka s teho žeľezňičarskeho skľepu s Košic. Ale aj skurki hľeba podahtori mali, čo ňerobili. Skurečki hľebika, nastrihali paperiki, ale aj kocki dreva. Každi hvarel, bo zme tak hodzili popud oblaki kukac, hvara: „U Pavli maju husti jezulaň“. A ona potim viňesla po šviatkoch zo šickim virucic. A mi pušli tag do kurňika patrec, ta to kocki dreva bulo napakovano.

A tak ku večeri, ta brinek... Prešla jedna žena, plachtu dala na sebe, brinek, zabrinkala a prešla, že už Ježiško prišol. No potim zme išli ku jezulaňu, večera bula. Večerala se lokša fše na Viliju, lokša z makom. To se upekol čisti kolač, polamali zme ho na falatki, oparili zo slatku prevarenu vodu a zos dzirkatu varehu zme viberali a posipovali z makom a s cukrom.

I praženo meso bulo. Bo to ftedi každo hoval sebe veprika. Jak - tag bulo, ale veprik bul. Ta pražena šoldrina, abo kolbasa. Nakrali do teho cesniku, abo hurku zme jedli. Naša Ana se raz dušila s hurku. Zberali zme se do babi a ona se lapila dušic, ale potim jakoška jej vibrali, ale už zme mali po babe, už zme ňešli ňigdze.

Po špivaňu hodzili aj jašľičkare hodzili. A cigaňe až z druheho valalu, zo Sela a lem onučki dajaki na nohoch. A kolačika dajakeho se jim dalo abo hľeba. Ta mi buli pejc dzifčata. Jedna umrela, ta lem štiri, ta ešči jak-tak. Ale dze buli dvanasc a bez roboti calkom a na putpore... Putporu dostavali dzešec koruni abo dvacec, ta čo to? Ta lem pri mosciku, pri karčme opstavali.

Foto z roku 1959 od Ing. Mariána Baťalíka

Foto z roku 1938 od Márie Sakáčovej

Mgr. Jana Matzová

ZLÝ začiatok, DOBRÝ koniec

„Zlý začiatok, dobrý koniec“ týmito slovami by sa dala zhodnotiť jesenná časť sezóny futbalistov A-družstva FK Prakovce. Ale poďme pekne od začiatku, letná príprava sa niesla v znamení vysokého počtu prípravných zápasov, keď týždeň čo týždeň našich futbalistov preveroval jeden súper za druhým.

V letnom prestupovom období naše A-družstvo posilnili Dávid Bodnár, Peter Garčár a hosťovanie sa podarilo predĺžiť aj s kanonierom Mariánom Harakalym. Novým trénerom sa stal Richard Švarc. Po niekoľkých rokoch boli naši futbalisti pozvaní na Memoriál Štefana Pisku, ktorý sa každoročne koná v Helcmanovciach a na ktorom obsadili druhú priečku, keď vo finále podľahli domácemu mužstvu FK Slovan Helcmanovce 1:0.

Po letnej príprave nasledoval prvý majstrovský zápas proti Veľkej Lomnici, ktorý sme prehrali s výsledkom 1:4, keďže sme nevyužili viaceré gólové príležitosti a hostia z Lomnice z rýchlych protiútokov využili z minima maximum a strelili štyri góly. Prvú výhru v súťažnom ročníku sme zaznamenali v treťom kole, v ktorom sme na domácom trávniku zdolali Hranovnicu 3:2 po dvoch góloch z pokutových kopov hrajúceho trénera Švarca a jednom exportnom góle Mária Finduru, ktorý mal prívlastok trojbodový. Ďalej nasledovala remíza v Kravanoch 1:1, nešťastná domáca prehra so Spišskou Belou, proti ktorej sme v prvom polčase 4-krát nastrelili žrď, no nakoniec sme prehrali 0:3. V šiestom kole naše A-družstvo cestovalo do Spišského Bystrého, kde potupne prehralo s výsledkom 6:0. Po tomto zápase bolo nutné riešiť otázku trénera, keďže dovtedajší tréner Švarc sa vzdal postu trénera A-družstva. Funkcie trénera sa ujal pán Juraj Slovinský a hneď nasledoval doslova „krst ohňom“, keďže nasledoval ťažký domáci zápas s lídrom tabuľky z Hrabušíc. Tento zápas sme po viacerých sporných verdiktoch rozhodcov a aj neuznaného regulárneho gólu Maroša Gregu prehrali 2:3 a v tabuľke V. ligy Podtatranskej nám patrilo nelichotivé posledné miesto. Nový tréner pán Slovinský vniesol do šatne disciplínu, podarilo sa mu stabilizovať káder, zlepšila sa hlavne obranná činnosť a prebudili sa aj strelci. Kľúčové zápasy s prívlastkom „šesťbodové“ boli zápasy s tabuľkovými susedmi. Smižany a odvekého rivala z Helcmanoviec sa podarilo zdolať vysokým rozdielom 4:0 a taktiež silné a technicky veľmi vyspelé mužstvo Popradu B sme rovnako zdolali pomerom 4:0, keď všetky štyri góly vsietil ostrostrelec Marián Harakaly. Z Tepličky a z Levoče naši futbalisti priviezli po bode po remízach 2:2, resp. 3:3, a tak po 14 kolách nám v tabuľke patrí jedenásta priečka s počtom bodov 15, je však potrebné poznamenať, že štyri mužstvá nachádzajúce sa v tabuľke nad nami majú len minimálny náskok.

Pred sebou máme zimnú prestávku, počas ktorej je nevyhnutné popracovať na zlepšení kondície. Do januára plánujeme raz týždenne trénovať v telocvični a raz na škvarovom ihrisku, od januára začne tvrdá zimná príprava naberaním kondície. Dňa 26. marca odštartuje jarná časť sezóny a to domácim stretnutím s Harichovcami. Na jar odohráme zvyšných 12 zápasov, z toho 6 doma a 6 na ihriskách súperov. Pevne verím, že po kvalitnej príprave v zime budú futbalisti FK Prakovce podávať rovnako kvalitné výkony v majstrovských zápasoch jarnej časti súťaže.

Mgr. Róbert Weisz

Volejbalisti súťažili a spomínali

Počasie vôbec nenasvedčovalo tomu, že je 7.november, keďže vonku svietilo slniečko a bolo naozaj veľmi príjemne. Práve v takejto typicky jesennej scenérii sa konal už 5.ročník Memoriálu Ing. Jozefa Pavlova a Milana Timkoviča, ktorý aj tento rok zorganizovala Obec Prakovce v spolupráci s OZ Radosť a ŠK Prakovce.

Tohto významného volejbalového turnaja sa okrem domácich zúčastnili volejbalisti zo Spišskej Novej Vsi, Gelnice, Švedlára a po prvýkrát aj družstvo z Košíc (Koľajové a dopravné stavby Košice) pod vedením rodáka z Prakoviec Milana Šimoňáka. Volejbalisti odohrali niektoré zápasy aj v telocvični Strednej odbornej školy Prakovce a touto cestou chceme poďakovať riaditeľovi školy Ing. Dušanovi Kluknavskému za poskytnutie priestorov. Samozrejme, že finále memoriálu sa „rozpútalo na pôde" telocvične základnej školy a víťazom sa stalo družstvo z Gelnice, ktoré porazilo Košičanov vo vyrovnanom zápase. Aj takouto cestou sme si opäť pripomenuli dvoch zanietených volejbalistov, športovcov dušou i telom – Ing. Jozefa Pavlova a Milana Timkoviča.

Veríme, že o rok sa stretneme opäť pri tejto vydarenej športovej akcii, no už dnes je potrebné poďakovať všetkým, ktorí sa pričinili o zdarný priebeh tohtoročného memoriálu. Sú to Ing. Vladimír Pavlov, RNDr. Valéria Timkovičová, Mgr. Dagmar Vargová (priestory ZŠ), komisia školstva, kultúry a športu pri OZ Prakovce, rozhodcovia, diváci a ostatní prítomní.

Mgr. Viera Jančíková

A predsa nám to vyšlo

Členovia KST Prakovce sa záslužne venujú práci s mládežou a každoročne pre ňu pripravujú atraktívne túry. Jednou z nich je aj tradičná jesenná túra vo Vysokých Tatrách. V tomto turistickom roku jej pripadol termín 24. 10. 2015.

Minulý rok nám v Tatrách počasie veľmi neprialo. Nízka oblačnosť a studený vietor. V tomto roku prvá polovica „babieho leta" bola krátka a horúca, soboty nám však nevychádzali pre rôzne akcie. Aj keď druhá polovica nebola najteplejšia, ale čo sa týka počasia bola dlhá a stabilná až do začiatku novembra, aj keď medzitým Tatry pokryl sneh. V sobotu 24. októbra bolo počasie ideálne. V dolinách hmla a od 1200 m inverzia – slnko, teplo a bezvetrie. Štartovali sme zo Štrbského Plesa. Mali sme so sebou mladých turistov – nováčikov, žiakov 5. triedy ZŠ. Tomu sme prispôsobili náročnosť turistickej trasy, pretože na niektorých miestach v tieni bol sneh a ľad. Naša cesta viedla magistrálou po červenej značke, potom Furkotskou dolinou na Škutnastú poľanu a bočným traverzom k Chate pod Soliskom – cieľ našej túry (1840 m n.m.). Niektorí dospelí turisti využili pekné počasie a pokračovali na Predné Solisko k symbolickému drevenému krížu vo výške 2117 m n.m., iní si trúfli po snehu a ľade na Rysy (2499 m n.m.) alebo zvolili výstup do sedla pod Ostrvou (1966 m n.m.).

V Chate pod Soliskom si každý prišiel na svoje. Starší sa opaľovali a mládež sa guľovala so zvyškami jesenného snehu. Na Štrbské Pleso sme zostúpili po suchej zjazdovke, ktorá ešte pred pár dňami bola zasnežená.

Náš jednodňový pobyt v Tatrách sme zhodnotili ako úspešný a hlavne – bez úrazov.

Paľo Šimko
foto: Jozef Nižník, Paľo Šimko

V sedle pod Ostrvou

Na Prednom Solisku

ZÁĽUBY PRAKOVČANOV

Keď sa kapor trepoce, budú pekné Vianoce

Kapor sa na štedrovečernom slovenskom stole začal udomácňovať až po prvej svetovej vojne, vďaka rodinám a jednotlivcom, ktorí sa na Slovensko prisťahovali z Čiech. Tento symbol Vianoc sa na sviatočný stôl dostane vďaka rybárom. Niečo o tejto záľube nám prezradil dlhoročný rybár Miroslav Hudák.

Svoje prvé rybačky absolvoval s otcom Františkom Hudákom, ktorý bol tiež vášnivým rybárom. Keď mal Miro desať rokov chytil vo vodách priehrady Ružín prvú rybu. Bola to iba plotica, ale naštartovala lásku na celý život. Pre svoju práve zrodenú vášeň bol ochotný spraviť čokoľvek. Keď to situácia vyžadovala, neváhal vykopať o polnoci v záhrade červy, aby skorá ranná rybačka bola úspešná. Keď v základnej škole učiteľka Zuzana Miženková vytvorila rybársky krúžok, nesmel tam chýbať. Neskôr si školopovinné decká zobral na starosť pán Sohler a pripravoval ich aj na rybárske súťaže. Nezabudnuteľnou sa stala účasť na súťaži O zlatý blyskáč, ktorá sa konala v Spišskej Novej Vsi a kde získali 2. miesto. Zo súťaže si domov odniesli diplomy a rybárske palice. Bola to krásna motivácia do ďalších rokov. Postupne sa naučil a vyskúšal si všetky druhy chytania rýb a študoval dostupnú literatúru. V tej dobe to bol hlavne časopis Poľovníctvo a rybárstvo.

Rybárčenie poskytuje relax na nezaplatenie.

Vždy, keď sa zloží na brehu rieky či priehrady a započúva sa do žblnkotu vody a iných zvukov prírody, cíti, ako sa mu čistí myseľ a celé telo naberá novú energiu. Keď sa v takejto pohode chytí aj nejaká ryba, pocit šťastia sa umocňuje. Z prírody si vezme iba toľko, koľko spotrebuje. Väčšine chytených rýb daruje slobodu, z čoho má ešte väčšiu radosť. Zo všetkých spôsobov lovu má najradšej muškárenie. Je to aktívnejší spôsob chytania rýb. Brodí sa riekou, pociťuje väčší adrenalín a postrehne aj bežnému oku schované krásy prírody. Nedávno, pri jednej z rybačiek mál vážnu konkurenciu v rieke Hnilec – vydru. Je to neklamný dôkaz, že kvalita vody sa zlepšuje. To však nemení nič na skutočnosti, že množstvo fyzického odpadu, poväčšine plastov, v našich riekach pribúda. Viditeľnejšie je to hlavne v období dažďov.

Hovorí sa, že rybári sú samotári.

V skutočnosti to nie je úplne pravda. Združujú sa v Slovenskom rybárskom zväze. Miroslav je jeho členom od roku 1974. Rybári si odovzdávajú skúsenosti, organizujú brigády na zlepšenie životného prostredie. Príkladom pre neho sú starí a skúsení prakovskí rybári a ich rodinní príslušníci, ako boli Sohler, Ružbacký, Straka, Havrila, Šimko, Brutovský, Baťalik, Murňák, Varga a iní. Priznáva, že starší rybári boli aktívnejší a zodpovednejší. V kruhu súčasných rybárov všeobecne sa, žiaľ, stretol aj s pytliactvom. To ho priviedlo k myšlienke byť súčasťou rybárskej stráže. Venuje sa tomu už štyri roky, ale pociťuje sklamanie. Je to, bohužiaľ, o ľuďoch. Mnohí rybári nedodržiavajú určené pravidlá rybolovu a nechcú sa poučiť. V súčasnosti sa stáva aj to, že ide o vplyvných ľudí, kvôli ktorým príslušníci polície menia protokoly a zápisy. Žiaľ, aj niektorí členovia rybárskej stráže sa nesprávajú adekvátne. Stáva sa, že majú agresívny prístup a rybárov zbytočne stresujú. Aj napriek týmto skutočnostiam sú medzi nami vzorní rybári, ktorí si zaslúžia, aby sme ich spomenuli. Sú to Stanislav Gattinger, ktorý sa zúčastňuje rybárskych súťaží doma i v zahraničí. Rudo Burčík, Lušňákovci, Medvedz, Dicko.

Rybačka v zime má zvláštne čaro.

Rybár je naobliekaný ako maco, mrznú mu ruky, nohy i nos. V prírode je ticho ako v chráme. Keď je priehrada pokrytá ľadom, je počuť aj ako hladina stoná. Miro prezradil, že vianočného kapra neloví, ale kupuje, aby ho následne pustil na slobodu. Praktizuje to už celé roky. Každý správny rybár má v pamäti miery svojho top úlovku. Má ich samozrejme aj on. Je to šťuka s váhou 13 kg a dĺžkou 115 cm. Jeho srdcovkou je 98-centimetrový zubáč. Miro Hudák je veľmi dobrý kuchár, takže má k dispozícii niekoľko receptov na rybárske špeciality. Napríklad zubáč sa 24 hodín marinuje v oleji s citrónom a potom sa griluje. Výbornou pochúťkou sú šaláty a fašírky z kapra. Ďakujeme za príjemné posedenie pri rybárskej tematike a prajeme veľa pohody na rybolove a aspoň jednu zlatú rybku do zbierky úlovkov.

Mgr. Jana Matzová

Splnil svoj SĽUB

Pavol Šimko splnil sľub, ktorý dal svojim kamarátom z Bielej stopy, že aspoň raz sa zúčastní Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach na polovičnej trati, t.j. 21 km a 97 metrov.

Aj keď po asfalte a tvrdých cestách nerád beží, tohto roku si to vyskúšal. Deň D nadišiel 4.10.2015. Na štarte bolo pripravených 11 034 bežcov, atmosféra fantastická a počasie vynikajúce, ako stvorené na beh. Pochvaľovali si to aj samotní organizátori. Pre Palka je samozrejmosťou, že pretekal za Klub slovenských turistov Prakovce. V samotnej súťaži išlo hlavne o výdrž. Vekové kategórie neboli určené, súťažilo sa v kategóriách: maratón, polmaratón, korčuliari, vozičkári a rodičia s deťmi na 4,5 km dlhej trati. Vo veku nad sedemdesiat rokov bolo päť bežcov a medzi nimi aj naše horúce železko. Kategória polmaratón bola najmasovejšia. Z 3326 štartujúcich obsadil Pavol Šimko 1784 miesto, s časom 2 hodiny 14 minút. Najviac ho potešila medaila za účasť, ktorú dostal každý účastník po dobehnutí do cieľa. Samozrejme, že bez prípravy by to bolo trápenie. Od mája dvakrát týždenne trénoval beh cez Gelnickú dolinu v dĺžke 7 km a medzitým aktívne pestoval turistiku. Svoju kondíciu si vyskúšal dňa 4.9.2015 na 4. ročníku Košického nočného behu ulicami starého mesta. Pre fantastickú nočnú atmosféru sa chce tohto podujatia zúčastniť aj na budúci rok. Palko sa drží svojej zásady „zúčastniť sa, dobehnúť v pohode do cieľa, zdravo unavený“.

Zisťovali sme, kto z Prakovčanov alebo našich rodákov, ktorí už v Prakovciach nebývajú, sa zúčastnil tohtoročného Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Aký je výsledok pátrania? Polmaratónu sa zúčastnili: Mgr. Blanka Vargová, rod. Sviteková, bratia Ing. Milan Leško, MUDr. Marián Leško a Mgr. Braňo Leško, Ing. Zita Takáčová PhD., rod. Karkošiaková, Rastislav Basa a Ľubomír Pindroch. Trať pre rodičov a deti si prešli Martina Czebriková, rod. Pindrochová s manželom Miroslavom a dcérou Mirkou, Veronika Pindrochová a Daniela Basová. Možno tam boli aj ďalší, iba o nich nevieme.

92. Medzinárodný maratón mieru

Mgr. Jana Matzová

Tento pečiem najradšej

V čísle 1/2015 som sľúbila, že ku knihe Slovenská ľudová kuchárka pre každý stôl, ktorú zostavila Žela Inovecká v roku 1948 a mne ju požičala Eva Patzová – Slezáková, sa ešte vrátime. Teraz, v predvianočnom čase načrieme do receptov, ktoré pripravovali naše staré a prastaré mamy na vianočný stôl.

Nemyslím, že niektorá z nás bude doma robiť salónky, ale je dobre vedieť, ako sa kedysi pripravovali. Hviezdičky sú výborné, určite ich zaradím medzi naše tradičné vianočné pečivo, iba ich urobím z dvojitej dávky. Z uvedeného množstva som upiekla 24 koláčikov. Pozor pri pečení, maslové cesto rýchlo zhorí, stačí, že cípy hviezdičiek začnú žltnúť a už ich treba vybrať z rúry. Okrem lekváru som ich zliepala aj nutelou. Dajú sa urobiť aj na poslednú chvíľu, lebo sú hneď mäkké, krehké. Ak si teda myslíte, že ešte jeden koláčik k tým, už napečeným, nebude veľa, tak s chuťou do toho. Prajem vám príjemné sviatky a doprajme si aj sladké, veď sú Vianoce (chudnúť budeme potom...).

Salónky na stromček

Prevaríme za stáleho miešania ½ kg cukru a 3 dl vody. Asi po 7 minútach vrch pokropíme studenou vodou a hmotu necháme vychladnúť. Potom ju rozdelíme na 3 – 4 časti a do každej časti zvlášť pridáme ľubovoľnú príchuť, napríklad kôru a šťavu z citróna alebo pomaranča, čokoládu alebo aromatickú čiernu kávu. Hmotu dobre s príchuťou vymiešame a vylejeme na mramorovú alebo porcelánovú dosku, tu ju pekne porovnáme a keď už vychladla, pokrájame na úhľadné štvorčeky alebo obdĺžniky a balíme najprv do mastného, potom do hodvábneho papiera na salónky.

HVIEZDIČKY z krehkého cesta

Rozmrvíme 140 g masla a 210 g múky, pridáme 70 g práškového cukru a 2 žĺtky. Vypracujeme cesto, vyvaľkáme na doske. Z polovice cesta vykrojíme hviezdičky, ktoré potierame rozšľahaným bielkom a potretou stranou ponárame do hrubo tlčeného cukru pomiešaného s hrubo sekanými orechmi. Z druhej polovice cesta vykrajujeme kolieska, ktoré ničím nepotierame. Keď hviezdičky a kolieska upečieme a vychladnú, na kolieska dáme kúsok lekváru a na to položíme hviezdičku. Tak zlepíme všetky upečené kúsky. Musíme teda dbať, aby sme povykrajovali rovnaké množstvo.

Monika Kleknerová

Prakovské klapancie

Neverni kamarat

Jančo s Jožom buli ňelem spolužiaci,
ale su aj doňeška dobri kamaraci.
Spolu vojenčili, aj se ožeňili,
hektoľitri trunku za život vipili.
Ročki šli jak voda, staroba na karku,
už lem šedza vedno na lavečke f parku.
Často sebe zajdu do putiki „Družba“,
dze funguje dobra obsluha aj služba.
Pri decakoch rumu hraju i mariaš,
občas se k ňim prida aj sin Jeremiaš.
Krigľi piva mizňu v jich gagoroch smadnich,
mechur jich bars ciska, totich hlopoch bjidnich.
Tak se stretavali verni kamaraci,
kto ňeš rundu rumu navecej zaplaci?
V jedno rano Jožo do putiki vešol,
kamaratom zdravi, svuj stoľik obešol.
Ale dze je Jančo? Ňešedzi pri stoľe,
čo se mu lem stalo? Či ho žeru moľe?
„Idzem ho opatrec. Ňebodaj je chori,
či starej sušedke pud oblačkom dvori?“
No Jančo už v truňe ľeži vicahnuti,
Gaľer na ancugu ma kuščik zahnuti.
„Ach ti jeden darebaku, už aj stavaj hore!
Ňebudzeš tu šunky vaľac, na šmerc času more.
Možem ce ja f karčme čekac, ti kujon hlavati.
Už aj obuvaj boganči aj inakši šati!“
Cetki, čo se kolo ňeho Očenaš modľili,
vicereni zubi f šmichu do šurčika skrili.
Jožа hmatli pud pazuchi, zlosc na ňeho mali,
von dzverami kamarata vipoklonkovali.

Margita Šrobárová

PRAKOVSKÉ noviny
Vydáva Obecný úrad Prakovce, 055 62, IČO: 00329517, adresa redakcie: Obecná knižnica, 055 62 Prakovce
Redakčná rada: Bc. Anastázia Minárová (zodpovedná vedúca), Monika Kleknerová (šéfredaktorka), RNDr. Katarína Pindrochová (grafická úprava), Mgr. Paulína Jánošíková (gramatická úprava), Mgr. Jana Matzová, Mgr. Viera Jančíková
Tlač: Reklamné služby Gelnica
Registračné číslo: MK SR č. EV 3093/09
Vychádza 4x ročne
Anonymné príspevky neuverejňujeme.